

Ludiek verantwoorde stadswandelingen

'Geen kudde loslopend vee'

's-HERTOGENBOSCH - De intellectuele veelweters Henk Z. Knotjes en Jaap F. Grolleboer brengen frappante historische feiten over 's-Hertogenbosch aan het licht. De twee cultuurhistorici van de Stichting Cultuur Minnend 's-Hertogenbosch verzorgen ludiek verantwoorde wandelingen door de oude binnenstad.

Door Ilse Spijkerman

Knotjes en Grolleboer, gehuld in stoffige pakken en bebrild met dikke glazen in een montuur uit de jaren vijftig, ontvangen hun gasten voor de etalage van banketbakker Jan de Groot. "Aan het begin van de achttiende eeuw was deze zaak van Johannes de Grotteske, de grondlegger van de Bossche Bol", vertelt Grolleboer vol overtuiging. Na een korte inleiding over de Bossche bal, de voorloper van de beroemde chocoladebol, vervolgt de wandeling naar het beeld van 'De doorgeschoten gynaecoloog' aan de Stationsweg.

Grolleboer vervolgt: "Op het eerste gezicht zie je twee springende kinderen, maar als je goed kijkt, zie je een baby die na de geboorte op de rug van de gynaecoloog beland." De twee heren bekijken dit historische beeld met een ernstige blik. "Want u begrijpt dat dit natuurlijk een heel traumatische ervaring is voor zowel moeder als kind", aldus Knotjes.

'Bossche kwek'

Hij heft zijn paraplu die vandaag dient als richtingaanwijzer en de wandelaars lopen op dringend verzoek van Grolleboerkeurig twee aan twee richting de oude binnenstad: "We zijn natuurlijk geen kudde loslopend vee."

Onderweg wijst Knotjes nog even op een aantal gebouwen die gemaakt zijn van 'paardenvijgen-

De intellectuele veelweters Henk Z. Knotjes en Jaap F. Grolleboer.

Foto Henk van Esch

wat', een kenmerkende bouwstijl in 's-Hertogenbosch. Met een kleine klepel tikt Knotjes tegen de muur. Door de resonantie weet de cultuurhistoricus het exacte bouwjaar te vertellen.

Grolleboer vestigt al lopend de aandacht op 'verkuiste brievenbussen'. Deze moesten in de negentiende eeuw voorkomen dat vrouwen liefdesbrieven van hun minnaars ontvingen.

Bij de Binnendieze wordt een uitgebreide stop gemaakt voor een 'Bossche kwek', een typisch Bossche lekkernij. Liefhebbers kunnen 'hun droge mond van het luisteren' spoelen met de hartelijke smaak van de Binnendieze. Voordat de wandeling wordt voortgezet betasten enkele geïnteresseerden nog snel even de klood in de Uilenburgstate. "Vrouwen die graag zwanger wilden worden gingen in de zeventiende eeuw een ochtendje op deze klood zitten", vertelt Grolleboer ter informatie.

De route gaat vervolgens naar het zandsculptuur achter de Sint-Jan. "Deze sculptuur is gebouwd aan het eind van de twaalfde eeuw door de pastoor en twee misdienaars en diende als voorbeeld voor de huidige Sint-Janskathedraal." Knotjes kijkt tevreden naar dit historische kunstwerkje en manoeuvreert de wandelaars vervolgens naar café Het Bonte Palet. Met zijn paraplu wijst hij op het dak van dit café waar Hyronymus Bosch de wandelaars toe zwaait. "Dit is echt geluk hebben", verzucht Knotjes.

Geschiedvervalsing

"Het theatrale is het uitgangspunt van de culturele wandeling", vertelt Eric Grootswagers, alias Jaap F. Grolleboer. "We zijn knoetig en stoffig, maar fris voor de geest. We willen mensen een surreële kijk op de Bossche binnenstad geven. Alle feiten zijn gebaseerd op waarheid, maar we vermengen dit met een be-

hoorlijke dosis fictie. Er ontstaat een absurde situatie en de verwarring en vertwijfeling slaat toe bij de wandelaars. Eigenlijk is het een milde vorm van manipulatie en geschiedvervalsing. Mensen weten uiteindelijk niet meer wat waar is en wat niet. Ze gaan op een heel andere manier naar alledaagse details kijken. Als wij er een goed en geloofwaardig verhaal bij bedenken, wordt zelfs een regenpijp een bezienwaardigheid."

De route van de ludiek verantwoorde wandeling staat niet vast. De twee heren improviseren alles ter plekke. Marcel Koopman, alias Henk Z. Knotjes: "Ons werk bestaat voor een groot deel uit het verzinnen van verhalen. Daardoor blijft het voor ons en voor de gasten elke keer weer verrassend."